

Ступінь фахового молодшого бакалавра

В 2019 році в Україні було прийнято Закон [Про фахову передвищу освіту](#), яким затверджено створення освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра. Перший набір на програми фахового молодшого бакалавра відбувся в 2020 році.

Фаховий молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присуджується закладом освіти у результаті успішного виконання здобувачем фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми.

Фахова передвища освіта здобувається на основі базової середньої освіти, профільної середньої освіти/повної загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти або вищої освіти. Особи, які здобувають фахову передвищу освіту на основі базової середньої освіти, зобов'язані одночасно виконати освітню програму профільної середньої освіти професійного спрямування.

Обсяг освітньо-професійної програми

Обсяг освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра на основі профільної середньої освіти становить 120-180 кредитів ЄКТС, з яких до 60 кредитів ЄКТС може бути зараховано на підставі визнання результатів навчання осіб, які здобули профільну середню освіту за відповідним або спорідненим спеціальностям профілем.

Обсяг освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти становить до 240 кредитів ЄКТС, у тому числі 120 кредитів ЄКТС за інтегрованою з нею освітньою програмою профільної середньої освіти професійного спрямування, що відповідає галузі знань та/або спеціальності.

Обсяг освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра на основі професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти або вищої освіти визначається закладом фахової передвищої освіти з урахуванням визнання раніше здобутих результатів навчання. Обсяг такої програми становить не менше 50 відсотків загального обсягу освітньо-професійної програми на основі профільної середньої освіти.

Підготовка фахових молодших бакалаврів здійснюється за освітньо-професійними програмами відповідно до галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою.

Рівень за Національною рамкою кваліфікацій

Кваліфікація фахового молодшого бакалавра відповідає **5 рівню** [Національної рамки кваліфікацій](#) та може бути співвіднесена з 5 рівнем Європейської рамки кваліфікацій.

Академічні права

Кваліфікація фахового молодшого бакалавра дає доступ продовжити освіту на рівні молодшого бакалавра, бакалавра та магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування. Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, здобуті в результаті завершення програми фахового молодшого бакалавра, максимальний обсяг яких визначається відповідним стандартом вищої освіти.

Спеціалізована фахова передвища освіта

Програми фахової передвищої освіти включають також спеціалізовану фахову передвищу освіту мистецького, спортивного чи військового спрямування.

Фахова передвища **мистецька** освіта передбачає набуття особою комплексу професійних, у тому числі виконавських, компетентностей та спрямована на професійну художньо-творчу самореалізацію особистості, отримання кваліфікацій у різних видах мистецтва, включаючи підготовку педагогічних кадрів для закладів початкової мистецької освіти. Фахова передвища мистецька освіта здобувається на основі початкової мистецької та базової середньої освіти з одночасним здобуттям профільної середньої освіти або на основі профільної середньої освіти та полягає в набутті здобувачем освіти професійних компетентностей за певною мистецькою спеціальністю.

Фахова передвища **спортивна** освіта передбачає засвоєння освітньо-професійної програми з відповідного виду спорту з метою набуття комплексу професійних компетентностей у сфері фізичної культури і спорту, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи, поглибленого оволодіння спеціалізацією в обраному виді спорту та здобувається на основі початкової спортивної та базової середньої освіти з одночасним здобуттям профільної середньої освіти або на основі профільної середньої освіти. Освітньо-професійні програми з відповідного виду спорту розробляються всеукраїнськими федераціями з видів спорту та затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту.

Фахова передвища **військова** освіта передбачає засвоєння освітньо-професійної програми з військової підготовки з метою набуття комплексу професійних компетентностей, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи і поглибленого оволодіння військовою спеціалізацією та здобувається на основі профільної середньої освіти. Освітньо-професійні програми з військової підготовки розробляються закладами спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) профілю та затверджуються органами державної влади.

Освітньо-професійні програми та навчальні плани фахової перед вищої освіти

У межах ліцензованої спеціальності заклад фахової передвищої освіти розробляє освітньо-професійні програми та затверджує їх відповідно до положення про організацію освітнього процесу у відповідному закладі фахової передвищої освіти. Основою для розроблення освітньо-професійної програми є стандарт фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю (за наявності).

Стандарти фахової передвищої освіти розробляються для кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення змісту та оцінювання результатів освітньої діяльності за освітньо-професійними програмами фахової передвищої освіти.

Стандарт фахової передвищої освіти визначає такі вимоги до освітньо-професійної програми:

- ✓ перелік обов'язкових загальних та спеціальних компетентностей і результатів навчання
- ✓ вимоги до попередньої освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою
- ✓ обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня фахового молодшого бакалавра за відповідною спеціальністю
- ✓ форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти
- ✓ вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти

- ✓ вимоги професійних стандартів (за наявності).

Стандарти фахової передвищої освіти спеціальностей, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, можуть містити додаткові вимоги до правил прийому, структури освітньо-професійної програми, змісту освіти, організації освітнього процесу та атестації випускників. Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти для відповідних освітніх програм формується у термінах програмних результатів навчання.

Освітньо-професійна програма містить:

- ✓ вступні вимоги
- ✓ зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання
- ✓ обсяг кредитів ЄКТС
- ✓ перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх виконання
- ✓ вимоги професійних стандартів (за наявності)
- ✓ форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти
- ✓ вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти
- ✓ перелік компетентностей випускника.

Заклад фахової передвищої освіти на підставі відповідної освітньо-професійної програми розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем фахової передвищої освіти програмних результатів навчання.

На основі навчального плану у визначеному закладом фахової передвищої освіти порядку для кожного здобувача фахової передвищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний навчальний рік. Індивідуальний навчальний план формується за результатами особистого вибору здобувачем фахової передвищої освіти дисциплін у межах, встановлених законом, з урахуванням вимог освітньо-професійної програми щодо вивчення її обов'язкових компонент. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем фахової передвищої освіти.

Типи закладів фахової передвищої освіти:

- ✓ фаховий коледж
- ✓ військовий коледж сержантського складу
- ✓ фаховий коледж із специфічними умовами навчання

Документи про фахову передвищу освіту

Документ про фахову передвищу освіту – диплом фахового молодшого бакалавра видається особі, яка успішно виконала відповідну освітньо-професійну програму. Документи про фахову передвищу освіту видаються закладами фахової передвищої освіти, іншими суб'єктами надання фахової передвищої освіти за місцем навчання здобувача.

У дипломі фахового молодшого бакалавра зазначаються: найменування закладу фахової передвищої освіти (іншого суб'єкта освітньої діяльності), що видав цей документ (у разі здобуття фахової передвищої освіти у структурному підрозділі закладу вищої освіти, філії закладу фахової передвищої освіти - найменування такого підрозділу або філії); освітня кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою освітньо-професійний

ступінь, спеціальність, спеціалізацію, освітньо-професійну програму; професійна кваліфікація (у разі присвоєння).

Невід'ємною частиною диплома фахового молодшого бакалавра є додаток до диплома, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про систему фахової передвищої освіти України.

В дипломі фахового молодшого бакалавра зазначається інформація про орган (органи) акредитації програми, а в додатку до диплома фахового молодшого бакалавра - інформація про видані ним (ними) відповідні акредитаційні сертифікати, рішення.

Інформація про видані документи про освіту вноситься закладами фахової передвищої освіти (крім закладів фахової передвищої військової освіти, закладів фахової передвищої спеціалізованої військової освіти) до [Єдиної державної електронної бази з питань освіти](#).

Інформація про всі визнані заклади фахової передвищої освіти (крім закладів фахової передвищої військової освіти, закладів фахової передвищої спеціалізованої військової освіти) вноситься до [Єдиної державної електронної бази з питань освіти](#).